

Sotilaan morsian

(Eduard Mörike)

Oi kunpa kuningas vain tietäisi,
miten urhoollinen minun kultani on!
Kuninkaan puolesta hän antaisi vaikka henkensä,
ja samoin minunkin puolestani.

Minun kullallani ei ole puvussa nauhoja ja tähtiä
eikä ristiä kuten ylhäisillä herroilla,
minun kullastani ei tule mitään kenraalia,
mutta pääsisipä kuitenkin joskus kotiin!

Kolme kirkasta tähteä loistelee
Mariankappelin yläpuolella,
siellä meidät liittää yhteen ruusunpunainen nauha,
ja sitten hänellä onkin kotona oma ristinsä kannettavanaan.

Kapteenin vaimo

(Robert Burns, saksaksi Wilhelm Gerhard)

Ratsun selkään!
Teräs pehmeää vartaloa vasten,
kypärä ja miekka
sopivat kapteenin vaimolle.

Rumpujen kaikuessa ja
ruudin savutessa
näet verisen päivän
ja rakkaasi taistelussa.

Kun vihollinen on lyöty,
suutelet puolisoasi,
asut hänen kanssaan yhdessä
rauhan varjossa.

Kaksi krenatööriä

(Heinrich Heine)

Ranskaa kohti vaelsi kaksi krenatööriä,
jotka olivat olleet Venäjällä vankeina.
Kun he pääsivät Saksan alueelle,
he kulkivat päät painuksissa;
siellä he saivat murheellisen tiedon,
että Ranska oli hävinnyt sodan,

urheat joukot oli voitettu ja lyöty,
ja keisari vangittu.
Molemmat krenatöörit itkivät
kuultuaan nämä surkeat uutiset.
Toinen sanoi: ”Nyt tekee kipeää,
vanhat haavani ovat kuin tulessa!”
Toinen sanoi: ”Nyt tuli loppu.
Minäkin mielelläni kuolisin kanssasi,
mutta minulla on vaimo ja lapsi kotona,
eivätkä he pärjää ilman minua”.
”Hiiteen vaimot ja lapset, minulla on
paljon tärkeämmät päämäärät mielessäni:
menkööt kerjäämään, jos on nälkä –
minun keisarini on vangittu!
Toteutathan, veli, tämän toiveeni:
jos minä nyt kuolen tähän,
ota ruumiini mukaan Ranskaan
ja hautaa minut Ranskan maahan.
Kiinnitä rintaani kunniaristi
punaisessa nauhassaan,
laita musketti käteeni
ja miekka vyölleni.
Niin minä makaan haudassani
kuin vartiosotilas, kuunnellen,
kunnes kerran kuulen kanuunoiden jylinän
ja hirnuvien hevosten kavioiden kapseen.
Silloin keisari kenties ratsastaa hautani yli,
kun miekat kalskuvat ja salamoivat,
ja silloin minä nousen haudasta täydessä varustuksessani
puolustamaan keisariani!”

Sotilas

(Hans Christian Andersen, saksaksi Adelbert von Chamisso)

Hän kulkee vaimennetun rummun tahdissa:
paikka on niin kaukana, tie niin pitkä!
Olisipa hän jo levossa ja kaikki ohi!
Sydämeni tuntuu murtuvan kahtia.

Olen maailmassa rakastanut vain häntä,
häntä, jota nyt viedään teloitettavaksi.
Joukko marssii ja soitto soi,
myös minut on määrätty tähän tehtävään.

Nyt hän katsoo viimeisen silmäyksensä
Luojan auringon iloisein säteisiin,

nyt hänen silmänsä sidotaan –
antakoon Jumala sinulle ikuisen levon!

Yhdeksän otti hyvän tähtäyksen,
kahdeksan kuulaa vihelsi ohi:
he kaikki vapisivat surusta ja tuskasta –
mutta minä, minä osuin häntä suoraan sydämeen.

käännökset Jenni Lähtilä

Unohdettu

(Arseni Golenishtshev-Kutuzov)

Hän sai surmansa vieraalla maalla, taistelussa vihollista vastaan.

Mutta ystävät voittivat vihollisen, ystävät riemuitsevat,

vain hän jää taistelukentälle unohdettuna, yksin makaamaan.

Ja sillä välin kun ahne varis juo hänen vertaan tuoreista haavoista

ja jäytää avointa silmää,

joka uhmasi kuolemaa kuoleman hetkellä,

ja nautiskeltuaan, juopuneena ja kylläisenä lentää pois...

Siellä kaukana, kotiseudulla, äiti imettää poikaa ikkunan alla:

"Ahu, ahu! Älä itke poikaseni, isä tulee takaisin -

piirakan silloin paistan ystäväiselle silkasta ilosta..."

Vaan tämäpä unohdettuna, lepää yksin.

Rakastuin surukseni...

(Taras Shtshevtshenko, venäjäksi A. Pleshtshejev)

Rakastuin surukseni poloiseen orpoon,

kas sellainen osa minulle lankesi.

Meidät erottivat mahtavat ihmiset; veivät hänet, ottivat sotaväkeen...

Ja sotilaan vaimona, yksinäisenä,

kaiketi toisten talossa vanhenen.

Kas sellainen osa minulle lankesi.

käännökset Eero Heinonen

Deutschland

(Bertold Brecht)

Pimeässä myrsky-yössä ruusu puhkesi kukkaan,
minä heräsin kauhuissani ja huomasin ruusun kukkivan.

Hitlerin haamu, se verinen haamu, karkotetaan vielä tiehensä.
”Hitlerit tulevat ja menevät, mutta Saksan kansa kestää”.*

Hitler saadaan ajetuksi pois, kunhan me vain ponnistelemme,
ja meidän rakas Saksamme puhkeaa jälleen kukkaan.

(* sitaatti J. Stalinilta)

käännös Jenni Lättilä

Laulu kangesta

(Adorno)

Sotapa tuli tänne,
Adolfille puhui hänen Leynsä*:
mein Führer, ei hätää,
minä pidän heidät rautaisessa otteessa.

Engelsmanni se ryntäsi pommeineen Ruhriin
ja otti pihdeillä ison saksalaisen
rautakangen hampaisiinsa.

Adolfille puhui hänen Leynsä:
milloin on sotasi ohi?
Minä en kestä enää kauan,
minulta puuttuu, tiedätkö, kanki.

*Robert Ley, Saksan työrintaman (Deutsche Arbeitsfront, DAF) johtaja

** Satiirinen runo on mahdotonta kääntää, koska se sisältää sanaleikkejä *Stange*-sanon lukuisista merkityksistä.

Lamento (Théophile Gautier)

Valitus

Tunnetteko valkean haudan,
jossa marjakuusen varjo aaltoilee valittavasti?

Marjakuusessa kalpea kyyhky,
surullinen ja yksin auringonlaskussa,
 laulaa lauluaan.

On kuin herännyt sielu itkisi
haudassa yhdessä
 laulun kanssa
ja valittaisi suruaan unhoon jäämisestä vienosti kujerruksessa.

Ah! En enää koskaan tule haudalle,
kun laskeutuu ilta
 tummassa viitassaan,
kuuntelemaan kalpeaa kyyhkyä
laulamassa marjakuusen oksalla
 valittavaa lauluaan.

Au pays où se fait la guerre (Théophile Gautier)

Sotivaan maahan

Sotivaan maahan

lähti kaunis rakkaani;

murheelliselle sydämelleni

olen kuin yksin maailmassa!

Lähtiessään hän vei jäähyväissuudelmallaan sieluni huuliltani.

Mikä viivyttää häntä niin pitkään, Jumalani?

Katso, aurinko on laskemassa,
ja minä, yksin tornissani
yhä odotan hänen paluutaan.

Kyyhkyt kujertavat katolla,
kujertavat rakastuneesti
surullisella ja viehkeällä äänellä
vedet virtaavat suurten pajujen alla.

Olen vähällä itkeä;
sydämeni purkautuu kuin täyteläinen lilja
enkä uskalla enää toivoa.

Katso, valkea kuu välkkyy,
ja minä, yksin tornissani
yhä odotan hänen paluutaan.

Joku nousee portaita:

onko se hän, suloinen rakastettuni?

Ei se ole hän,

vaan pieni paašini lamppuni kanssa.

Illan tuulet lentäkää ja kertokaa hänelle,

että hän on ajatukseni ja unelmani,

iloni ja ikäväni.

Katso, aamu sarastaa,

ja minä, yksin tornissani

yhä odotan hänen paluutaan.

Noël des enfants qui n'ont plus de maison (Claude Debussy)

Kodittomien lasten joululaulu

Meillä ei ole enää koteja!

Viholliset ovat vieneet kaiken,

kaiken, kaiken

jopa pienet vuoteemme!

He ovat polttaneet koulun ja opettajankin.

He ovat polttaneet kirkon ja Herra Jeesuksen

ja vanhusparan, joka ei päässyt pakoon!

Meillä ei ole enää koteja!

Viholliset ovat vieneet kaiken,

kaiken, kaiken

jopa pienet vuoteemme!

Tietenkin isä on sodassa,

äiti raukka kuoli

ennen kuin näki tämän kaiken.

Mitä sille voi!

Joulu! Joulu kulta, älä mene heidän luokseen

älä enää koskaan mene heidän luokseen,

rankaise heitä!

Kosta Ranskan lasten

ja myös pikku belgien, serbien ja puolalaisten puolesta!

Anteeksi, jos unohdimme jonkun.

Joulu! Joulu! Ennen kaikkea, ei leluja.

Annathan meille takaisin meidän jokapäiväisen leipämme.

Meillä ei ole enää koteja!

Viholliset ovat vieneet kaiken,

kaiken, kaiken

jopa pienet vuoteemme!

He ovat polttaneet koulun ja opettajankin.

He ovat polttaneet kirkon ja Herra Jeesuksen

ja vanhusparan, joka ei päässyt pakoon.

Joulu! Kuule meitä; meillä ei ole enää pieniä puukenkiä.

Mutta anna voitto Ranskan lapsille!

käännökset Jenni Lappalainen

Kaksi krenatööriä

(François-Adolphe Loève-Veimar, alkuperäisteksti Heinrich Heine)

Oltuaan kaukana Venäjällä vankeina

kaksi krenatööriä palaa Ranskaa kohti.

Lopulta he pääsevät Saksaan asti, mutta heille sanotaan:

teillä ei ole enää mitään toivoa.

Eurooppa on voittanut, te urhot selvisitte hengissä!

Ranskasta ja sen Grande Arméesta on tehty loppu!

Ja miekkansa luovuttaneena

Keisari on vangittu ja hävinnyt!

He värisivät; kumpikin tunki polttavien kyynelten

putoilevan miehenkasvoillaan.

”Olen hyvin sairas”... sanoo toinen, ”tunnen verivirtojen

taas juoksevan vanhoista haavoistani!”

”Kaikki on lopussa”, sanoo toinen, ”oi kuinka tahtoisinkaan kuolla! Mutta kotimaassa lapseni odottavat minua, ja heidän äitinsä. He kuolisivat suruun!

Kuulen heidän valittavat äänensä: minun täytyy elää ja kärsiä.”

”Mitä naisista ja lapsista!

Sydämessäni on vain yksi ainoa toivomus.

Kerjätkööt, jos ovat nälkäisiä!

Keisari on vangittuna, minun Keisarini!...

Oi veli, kuuntele... Minä kuolen!
Rannoille, jota rakastin, vie takaisin ruumiini,
ja keihääsi kärjellä Ranskan sotilaalle
kaiva hautapaikka Ranskan auringon alle!

Kiinnitä kuoleman kylmentämään rintaani
kunniaristi, jonka olen verelläni ansainnut;
aseta minut arkkuun musketti käsivarrellani,
laita käteeni miekan kahva;

siellä makaan kuulostellen,
siihen päivään asti, jolloin vavahtelevan maan päällä
jyrähtelevä taistelun kaiku
kutsuu minua ikiyön syvyyksistä!

Ehkäpä hyvinkin tässä kuolettavassa rynnäkössä,
lentävien ammusten ja räjähdysten keskellä
minun keisarini kannustaa ratsunsa
sille ruohikolle, joka peittää hautakumpuani.

Silloin minä nousen haudastani täydessä aseistuksessa,
ja trikolorilipun pyhien laskosten alla
lähden jälleen puolustamaan
Ranskaa ja Keisaria, rakasta Keisariani!"

käännös Jenni Lättilä